

# В овощната градина през март – време за предцъфтежните пръскания

*Автор(и):* ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

*Дата:* 08.03.2024 *Брой:* 3/2024



През първите дни от първото десетдневие на март се прогнозираат температури над климатичните норми. До края на периода се очаква понижение на температурите до стойности близки до климатичните норми.

През второто и третото десетдневие на март агрометеорологичните условия ще се определят от динамично време. При овощните култури ще се наблюдават различни фази, от набъбване и разпукване на пъпките до цветен бутон и начало на цъфтеж при раноцъфтящите видове – кайсия, праскова, бадем. През март прогнозираните минимални температури до минус 5°C, в зависимост от продължителността на задържане ще представляват опасност за напредналите в развитието си овощни култури във фазите бутонизация и цъфтеж.

Очакват се валежи в края на първото, в средата на второто десетдневие и в края на месеца, като това ще увеличи влагозапасите в еднометровия почвен слой.

По-подходящи условия за извършване на предцъфтежни растителнозащитни пръскания при овощките срещу ранно кафяво гниене, сачмянка, къдравост по прасковата, струпяване по семковите ще има през първата половина от първото десетдневие, в началото и в края на второто.

## **Агротехнически дейности**

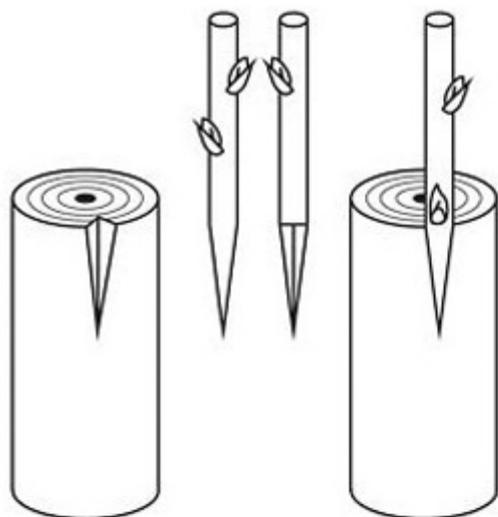
### *В овощните разсадници*

Довършва се сеитбата на семенилищата и засаждането на подложките в питомника. Най-късно до края на първата десетдневка се засаждат маточниците. Двегодишните маточни насаждения се режат на чеп – 3-4 см над почвата.

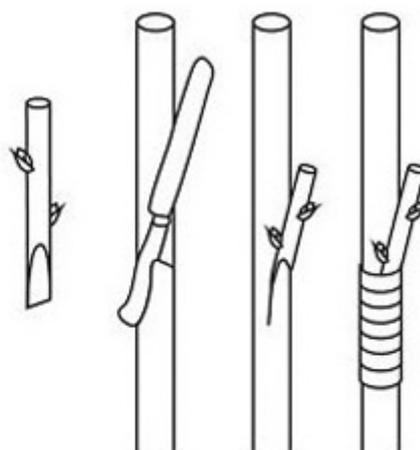
Семенилищата със семкови овощни видове, маточниците и питомниците втора година се торят с 10-12 кг/дка амониева селитра или със същото количество (отговарящо на 10-12 кг/дка амониева селитра) от друг азотен тор.

Обработват се семенилищата за натрошаване на почвената кора, унищожаване на плевелите и заравяне на азотния тор.

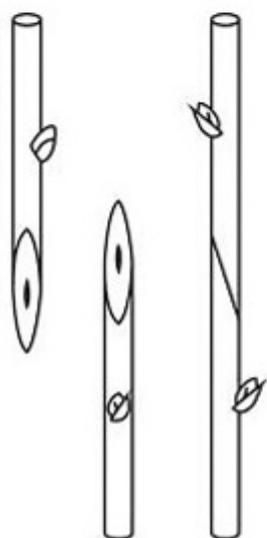
При необходимост се провежда прореждане на подложковият материал. Растенията от семкови овощни видове се оставят на 6-8 см, а от костилковите – на около 4 см едно от друго.



1.



2.



3.

1. присаждане на кози  
крак

2. присаждане на  
страничен разрез

3. присаждане на  
копулация

Преприсаждат се на калем неприхванатите подложки в питомниците. В практиката най-често се преприсажда на кози крак, страничен зарез или копулация.

### *В овощните насаждения*

До разпукване на пъпките може да се извърши резитба за производство и подмладяване на семковите и костилковите овощни видове и формиране на короните в младите насаждения.

Засаждат се нови овощни насаждения, като едновременно с това се провежда и първата резитба.

Продължава попълването на местата на пропадналите дръвчета в младите насаждения.



Извършва се първото подхранване с азотни торове. В младите насаждения се торят само редовите ивици, а в старите – целите междуредия. Торът се разхвърля повърхностно и се заравя с плитка почвообработка. Количеството необходими торове се определя според резултатите на листния анализ, извършен през предходната година. Ако липсва анализ се тори с 15-20 кг/дка амониева селитра или със същото количество от друг азотен тор.

Осигуряват се пчелни семейства за опрашване на цветовете. На 10 дка се осигуряват 3-4 достатъчно силни пчелни семейства. Най-целесъобразно е те да се разполагат от двете страни на реда. Максимална опрашителна способност пчелите постигат в слънчеви и тихи дни с температура 20 – 22 °С, когато могат да се отдалечават от кошера до 3 км.

Провеждат се мероприятия за защита на растенията от повратни мразове. Борбата се изразява в затопляне, задимяване и раздвижване на въздуха, дъждуване или напояване, химични препарати. Затоплянето на въздуха се постига чрез изгаряне на високоенергийни горими материали – мазут, нефта, природен газ, стари автомобилни гуми. Те се запалват един час преди спадане на температурата до критичната за растенията точка и огънят се поддържа един час след изгаряване на слънцето.

За задимяване се използват специални димки или инертни материали като слама, дървесни стърготини, клони, торф. Нарездат се на купчинки в редовете на 30-60 м един от друг и на 5-6 м в реда. За 1 дка са необходими около 100 кг горими материали, разпределени в 10 купчини.

При дъждуването се използва свойството на водата при замръзване да освобождава топлина, а чрез поливане на насажденията се увеличава топлопроводимостта и радиацията на почвата, в резултат на което температурата на въздуха се повишава с 2-3 °C.

За предотвратяване кристализирането на клетъчната вода в пъпките и защита от минусовите температури може да използвате препарати на база полимери и съполимери, като Скудо Терм (1-2 л/100 л вода) или друг препарат.

Мразобойните петна се зачукват с гвоздейчета. Надлъжните мразобойни пукнатини се намазват с овощарски мехлем.

Ако се налага, преди или по време на цъфтежа се напоява. Наложително е обикновено, когато зимата е суха, последвана от пролет с недостатъчно валежи.

Преприсаждат се възрастни дървета и дървета от малоценни сортове.

Скелетните клони се съкращават обикновено непосредствено над вторите скелетни разклонения, а водачът – малко над нивото на скелетните клони. По –дебелите скелетни разклонения се използват за преприсаждане, като се съкращават в зависимост от мястото на израстването им – по-ниско разположените се оставят по-дълги, а по-високо разположените – по-къси. Много добри резултати се получават, когато се присажда на кози крак.

*В ягодиите насаждения*



## *Попълване на нови места ягоди*

Попълват се празните места в новите ягодови и плододаващи насаждения.

Тори се с 10-12 кг/дка амониева селитра или със същото количество от друг азотен тор и се окопава. При засушаване се напоява.

В отопляваните оранжери, когато плодовете започнат да узряват, температурата на почвата се повишава до 15-18 °С, а на въздуха – до 20-25 °С. В топлите часове на деня оранжериите се проветряват. За да се осигури добро опрашване в оранжериите, внасят се по 2-3 пчелни семейства на 10 дка.

## *В малиновите насаждения*

Продължава попълването на празните места в насажденията.



*Ако не са били изрязани след беритбата, плододалите през миналата година издънки се изрязват и изгарят*

В двегодишните насаждения всички слаби коренови издънки се изрязват до почвената повърхност, като се оставят 2-3 от най-силните за оформяне на храстите.

В по-старите насаждения се извършва резитба за съкращаване. Прореждат се и издънките за заместване.

Насажденията се подхранват с 10-12 кг/дка амониева селитра или със същото количество от друг азотен тор и се окопават.

Ако есенното наторяване с оборски тор и фосфорни и калиеви торове не е извършено, се тори сега. Внасят се 50-60 кг обикновен суперфосфат или 25-30 кг двоен суперфосфат, 15-20 кг калиев сулфат – или същото количество други фосфорни и калиеви торове и 2-3 т угнил оборски тор на декар. Торовете се заорават, като е необходима по-дълбока обработка.

При засушаване се полива.

### *В касисовите насаждения*

Продължава засаждането на съхранените касисови резници във вкоренилището.

Извършва се подхранване с 10-12 кг/дка амониева селитра или със същото количество от друг азотен тор и плитка обработка.

Обработват се миналогодишните вкоренилища.

При засушаване се напоява.

### *В насажденията с други култури*

Семената от кавказка хурма се засяват в питомник. В реда разстоянието е 5 см при 80 см между редовете, а дълбочината на засяването – 3 – 4 см.

Събират се резници от смокиня, нар и облепиха.

Засаждат се резниците от смокиня, нар и облепиха на открито.

При вътрередово разстояние 10-15 см и разстояние между редовете 80-100 см.

Почвата около резниците се отпква добре, след което те се покриват на 1-2 см над връхната пъпка.

Непосредствено след засаждане обилно се напоява.

Върху израсналите подложки от кавказка хурма се присажда на калем райска ябълка.

Продължава засаждането на незасадени през есента дръвчета от райска ябълка, облепиха, нар.

Извършва се резитба за формиране на нара и за производство.

Засаждат се на открито в лехи на разстояние 20 х5 см лимоновите семена. Почвата трябва да бъде рохкава, обогатена с прегорял оборски тор.

## Растителнозащитни дейности

### *В овощните разсадници*

Преди засаждане на семеначета и резниците в маточниците и питомниците първа година за борба с почвените вредители се третира с Ерколе ГР (1-1,5 кг/дка), Трика Експерт (1-1,5 кг/дка) локализирано, само в браздата на засаждане, до корените на растенията. Срещу почвени патогени - видовете кореново гниене, бактериален рак корените се натопяват в разтвор на фунгицид с активна база меден оксихлорид – Капър Кий, Кодимур 50 ВП, Купроцин 35 ВП (18-30 г/10 л вода).



Изрязват се заразените от брашнеста мана върхни части на клоновите ябълкови подложки, предназначени за засаждане в маточниците и питомниците първа година, а силно заразените се

бракуват. Бракуват се и всички растения за засаждане, по корените на които има тумори от бактериален рак.

Залагат се отровни примамки от сварени царевични или пшенични зърна, Актелик 50 ЕК; Biona Sincar (4 л на 1 кг зърно) и растително масло или се заравя Мезурол Шнекенкорн (250 г/дка) срещу поповото прасе в семенилицата.

В маточните насаждения за производство на ябълкови подложки се изрязват до основи заразените от брашнеста мана летораста.

При наличие на яйца от калифорнийска щитоносна въшка преди разпукване на пъпките всички дръвчета се пръскат зимно с 3 % Акарзин или ПараЗомер.

### *В овощните насаждения*

Март е крайният срок ремонтът на машините да се довърши. Доставят се препаратите, необходими за борба с болестите, неприятелите и плевелите през второто тримесечие.

Ако не е направено през предишните месеци, материалите с които са били обвити стъблата на младите овощни дръвчета се събират и изгарят.

Преди да са се разпукнали пъпките може да се извършва зимно пръскане на овощните насаждения, ако това не е направено през февруари.

Всеки ден се правят наблюдения под микроскоп по метода на Холц върху узряването на аскоспорите на причинителя на струпяването по ябълката и крушата, червените листни петна по сливата, загиването на завръзките по дюлята, оранжевите листни петна по бадема, цилиндроспориозата по черешата и други болести. Пръскането срещу струпяването се обявява веднага щом бъде установено пожълтяване на аскоспорите и изхвърлянето им след двучасово престояване във влажна атмосфера в петриево блюдо.

Поставят се рамки изолатори върху събраните материали през предната година от ябълковата и сливовата плодова оса и от черешовата муха във връзка с проследяване на развитието им.

Върху дървета, нападнати силно от кръгломиниращия молец през предната година, се поставят стъблени кафези за установяване излитането на пеперудите от първото поколение и определяне момента за

пръскане. Опазването на ябълковите насаждения от него зависи от навременното и качествено провеждане на борбата с първото поколение.

Установява се плътността на костилкоплодовата листна оса в черешовите и прасковените насаждения чрез почвени разкопки. Под 10 дървета се правят по две разкопки с размери 50/50/25 см. Същите разкопки се използват за установяване и плътността на черешовата муха в черешовите насаждения, като изкопаната почва се пресява със сито.

Преглеждат се клонки от 5-10 прасковени дървета, за да се установи плътността на прасковения клонков молец, който зимува в пъпките, основата на едногодишния прираст и мумифицираните плодове.

Ако това не е извършено през ноември, се събират 1000-2000 мумифицирани бадемови плода от дърветата или от падналите върху почвата. Поставят се в кафези за проследяване началото на летежа, масовия летеж и края на летежа на бадемовия семед. Първото пръскане се провежда след летеж.



За установяване плътността на ябълковия цветопробивач в края на месеца се извършва стръскване на 10 ябълкови дървета, равномерно разпръснати в насаждението. Ябълковият цветопробивач развива едно поколение годишно и зимува като възрастно насекомо главно под старата и напукана кора на ябълката и крушата и много малко под окапалите листа. При затопляне на времето те напускат

скривалищата си, хранят се известно време, след което снасят яйцата си. Този период е най-подходящ за борба с възрастното насекомо.

## Стръсквайте клоните за проверка на ябълков цветопробивач

Ако при стръскването се установяват повече от три бръмбара на дърво, се пръска с Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Децис 100 ЕК (7,5-12,5 мл/дка), Дека ЕК (30-50 мл/дка).

Стъблата и дебелите клони на ябълковите дървета, нападнати от ябълкова стъкленка и кореста завивачка се пръскат с Кораген 20 СК (16-30 мл/дка), Сумицидин 5 ЕК (0,02 %).

Там където пъпките на прасковените дървета са във фаза набъбване се пръска с 1 % бордозелов разтвор, Шампион 50 ВП (300 г/дка), Фунгуран ОН 50 ВП (150-250 г/дка), Капър Кий (240-300 гр/дка) за борба с къдравостта, сачмянката и кафявото гниене. Срещу сачмянка и кафяво гниене може да се пръска до фаза бутон.



Предцъфтежно пръскане на кайсиеви, сливови и черешови дървета се провежда срещу сачмянката – гъбна и бактериална и кафявото гниене и на бадемовите срещу церкоспороза, сачмянка, оранжеви

листни петна и струпяване със същите препарати. Извършва се и пръскане с Кораген 20 СК (16-30 мл/дка), Сумицидин 5 ЕК (0,02 %) срещу листогризещите гъсеници и други неприятели.

По сигнал на пунктовете за прогноза и сигнализация на БАБХ се пръскат семковите овощни дръвчета срещу струпяване, отново със същите препарати и в същата концентрация.

Провежда се цъфтежно пръскане на кайсиевите дървета с Скор 250 ЕК (0,02-0,03 %) срещу кафявото гниене. Ранното кафяво гниене е най-опасната болест по кайсията. За цъфтежно пръскане на кайсията не трябва да се използват месъдържащи химични средства!

Влажността на почвата през март се прогнозира да е достатъчна за дружно поникване на плевелните семена. От друга страна благоприятства действието на почвените хербициди и затова внасянето им през март е винаги ефективно. Третира се само редовата ивица на насажденията. Преди внасяне на хербицидите почвата се разрохва и подравнява. Хербицидите се изпръскват с пръскачки, които не се използват за пръскане с други пестициди. Когато няма такава възможност, след пръскане резервоарите, тръбопроводите и разпръсквачките на пръскачките се измиват обилно с вода, в която е разтворена 2 % калцинирана сода или негасена вар.

Използва се Стомп-Аква или друг хербицид и при семкови и костилкови овощни видове в концентрация 250-300 мл/дка.

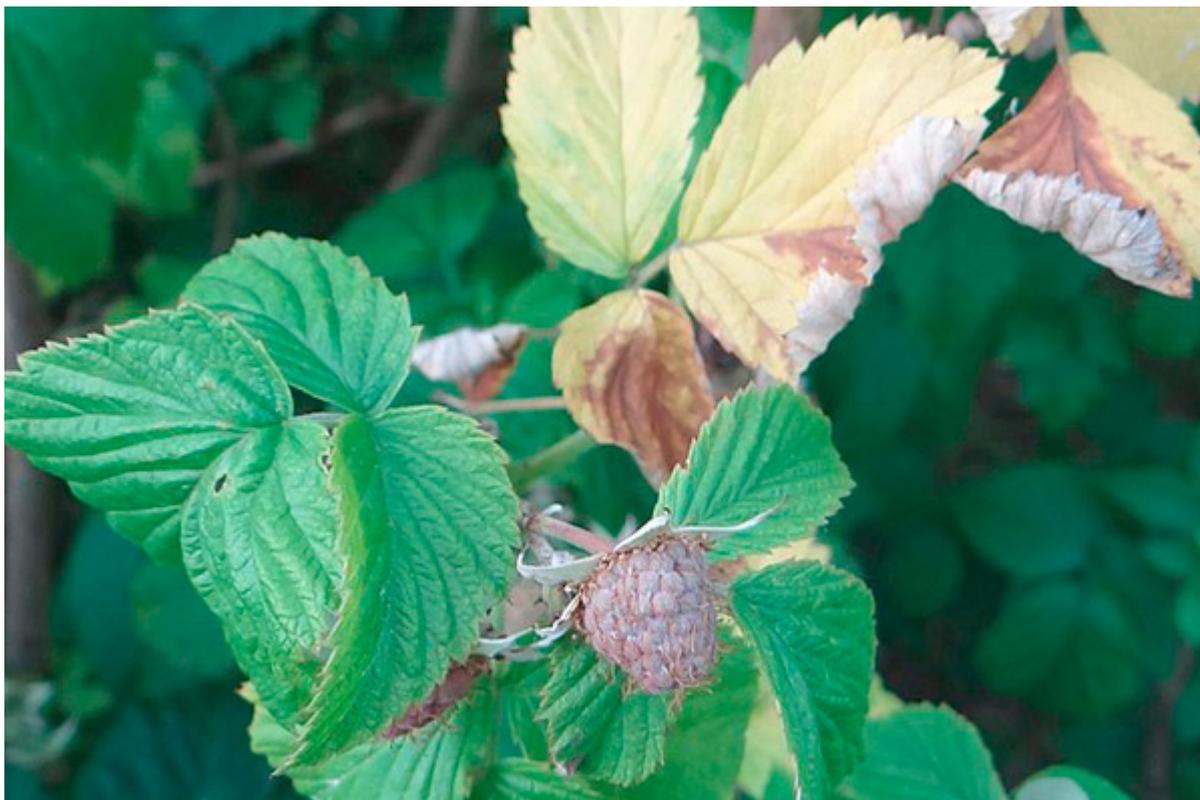
Ако след внасяне на хербицидите настъпи засушаване се извършва дъждуване с поливна норма, не по-голяма от 30-35 л/м<sup>2</sup>, тъй като водата може да измие хербицидите в по-долните почвени слоеве.

*В ягодиите насаждения*



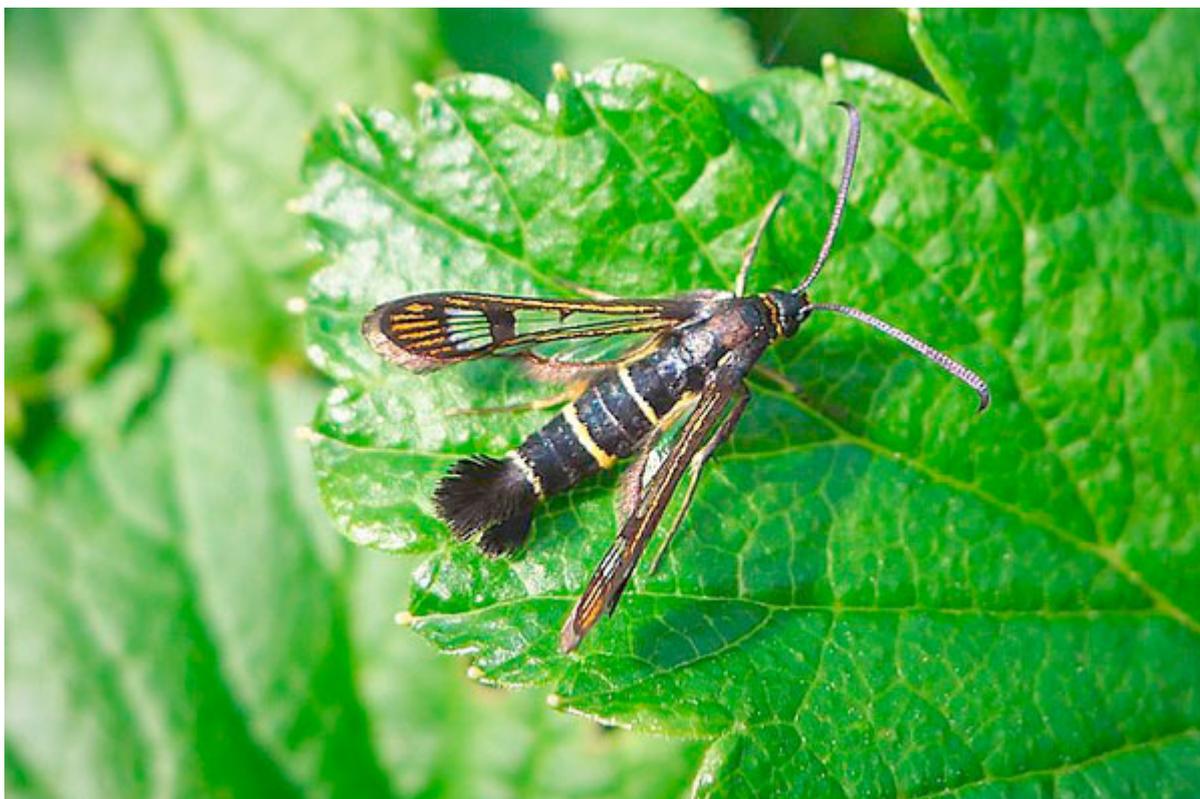
Събират се и се изгарят изсъхналите листа в ягодовите насаждения, за да се унищожат причинителите на белите и червените листни петна, на брашнестата мана и др.

*В малиновите насаждения*



Изрязват се и се изгарят малиновите издънки, нападнати от малинов молец, дидимела, кониотириум, малинова галица, малинова стъкленика и др.

*В касисовите насаждения*



Изрязват се, без да се оставят чепове, и се изгарят клонките нападнати от стъклелка, антракноза и др.